

ЕТИЧНІ ЕКСПЕРИМЕНТИ З ДІТЬМИ

Президент України Віктор Ющенко під час виступу в Києві на засіданні одного із Круглих столів на тему: «З любов'ю і турботою до дітей» поставив перед українськими освітянами завдання: до кінця серпня створити спецкурс із релігійної етики. Глава держави популярно пояснив, що «йдеться про Бога, віру в тій або іншій формі: не ставиться за мету однобічне висвітлення цього питання. Слід взяти загальні підходи всіх церков». Звичайно, виконання такого завдання обернеться ще одним анекдотом про «перехльости» нинішньої гуманітарної політики. Складається враження, що шановні економісти, політики тощо вже розв'язали всі свої фахові питання, а тепер вирішили на дозвіллі висловити «пару думок» з питань інших наук, зокрема етики.

Я не знаю, **хто** та **як** і в якому вищому навчальному закладі вивчав етику, навіть марксистсько-ленінську, але бодай із телевізійних або радіопрограм людина мала б знати, що етика - «теж наука». Причому серед гуманітарних наук вона є однією із найскладніших. І за два-три місяці наклепати сякий-такий курс для діток не вийде, або це буде - дивогляд, дурниця.

По-перше, не зрозуміло, чому треба викладати саме «релігійну» етику, а не філософську або ж просто в дусі постмодернового моралізму. По-друге, які можуть бути загальні підходи у церков, які конфліктують або забороняють (чи закликають до заборони) інші церкви або релігійні рухи, котрих у нас достатньо. Що може бути спільного у мормонів, бахаїстів і кришнаїтів? Чи треба діткам у школі в багатоетнічній і демократичній державі пояснювати, що одні релігії релігійніші за інші, одні вірники погані, а інші гарні? Тисячі років представники різних релігій не здатні розв'язати цю проблему, а в нас, виходить, затримка була тільки за вказівкою Президента і наказом міністра: тепер за два-три місяці все владнається. По-третє, чи будуть поруч із релігійною етикою, котра спиратиметься на якусь невідому ідеалістичну єдність, викладати у тих же класах «звичайну» етику? По-четверте, якщо викладати «звичайну» етику, то яку саме. Люди з вищою освітою знають, що течій в секулярній етиці багато, а питома української етики за останні 15 років у нас ніхто не розробив. Бо ж всі етичні прямування в світі спираються на суму якихось вихідних критеріїв, ідей. Ці критерії та ідеї у нас досі не розроблені, бо сьогодні в нас у гуманітарній науці панує ще більша корупція, шарлатанство і бездарність, аніж у сфері

«державорозбудовчій».

І останнє: чи не слід було б усі ці «дрібниці» спочатку прилюдно обговорити, а вже потім валити на дитячі голівки всю цю купину дорослого безглуздя? Бо на дітей у нас теж має поширюватися право вільного вибору, гарантом чого також повинен бути наш Президент.

*Статтю видрукувано в газеті «День»
за 1 липня 2005 року*

Рябоконт Л.

ДОРΟΣЛІ ВИМОГИ ДО ДИТЯЧОЇ МОРАЛІ

У нинішньому навчальному році для п'ятикласників і шестикласників буде введено новий предмет — «Етика». Це культурологічний курс світського характеру, в ньому відсутнє релігійне виховання. Дітей десяти-дванадцяти років ознайомлять з моральними нормами і загальнолюдськими цінностями, постараються допомогти визначитися із власною життєвою позицією. Автори програми і підручників розраховують, що шкільні уроки етики, прописані в розкладі один раз на тиждень, навчать дітей виявляти дружелюбність, ввічливість, увагу і чуйність у ставленні до інших людей, зробилять наших дітей більш толерантними і милосердними, навчать розрізняти мораль і аморальність.

Проводитимуть уроки етики вчителі історії, правознавства, української мови і літератури, зарубіжної літератури. Оцінюватися ж засвоєння матеріалу з незвичайного предмету будуть за загальноприйнятою 12-ти бальною системою. У критеріях на вищі бали («10», «11», «12») — уміння попереджувати і вирішувати конфлікти, самостійно порівнювати і оцінювати явища моралі, систематизувати події життя з точки зору їх моральних цінностей. Такі от будуть дуже дорослі вимоги для одинадцятирічних дітей.

Введення етики як окремого предмета багато вчителів вважають недоцільним. Хоч би тому, що менше ніж за місяць до початку навчального року вони ще не бачили програми. До того ж вважають, що введення нового предмета скорочує час на вивчення базових. Чи морально буде оцінювати знання здібного учня, вчинки якого розходяться з його словами? Або того, хто погано вмів говорити, але завжди готовий прийти людям на допомогу? Вчителі також відзначали